

04-02-2014

Bilag 1: Teknik- og Miljøudvalgets høringsvar til Sundheds- og Omsorgsudvalget vedrørende statusrapport 2013 for Sundhedspolitikken - Længe Leve København 2011-2014.

Sagsnr.
2013-0272127

Teknik- og Miljøudvalget har på sit møde den 24. februar 2014 behandlet Sundheds- og Omsorgsudvalgets høring af fagudvalgene om statusrapport 2013 for Sundhedspolitikken - Længe Leve København 2011-2014.

Dokumentnr.
2013-0272127-8

Teknik- og Miljøudvalget har ansvar for nedenstående indsatser under spor 1 og 3 i Sundhedspolitikken - Længe Leve København 2011-2014, og har nedenstående bemærkninger.

Generel bemærkning

I visionen "Metropol for Mennesker" arbejdes der efter tre målsætninger:

- Flere går mere
- Flere bliver længere
- Mere byliv for alle

Byliv er også bevægelse, og med de målsætninger der er i 'Metropol for Mennesker' arbejdes der i Teknik- og Miljøudvalget og forvaltningen, fokuseret med de sundhedspolitiske ambitioner, for at understøtte gode byrum, der inviterer til bevægelse for alle københavnere.

Teknik- og Miljøudvalget vil anbefale, at der fortløbende arbejdes på tværs af forvaltningerne for at sikre god slagkraft i indsatserne, for koordinering, inspiration og erfaringsudveksling.

Spør 1 "Mere liv – Bedre byliv"

- **Indsats: Fortsætte udbyggelsen af et sammenhængende netværk af gåruter, grønne cykelruter på tværs af byen og cykelsuperstier til omegnskommunerne**
  - Teknik- og Miljøudvalgets bemærkning til indsatsen: Status, der er beskrevet og opdateret i statusrapport 2013 for Sundhedspolitikken stemmer stadig overens med Teknik- og Miljøforvaltningens vurdering af status.
- **Indsats: Flytte københavnernes korte bilture til cykling gennem målrettede indsatser og oplysning i forbindelse med metrobyggeriet (Sundheds- og Omsorgsforvaltningen)**

Rådhussekretariatet

Rådhuset 1
1. sal vær. 39
Postboks 453
1599 København V

Mobil
2476 9296

E-mail
tonybe@tmf.kk.dk

EAN nummer
5798009493149

bidrager)

- Teknik- og Miljøudvalgets bemærkning til indsatsen:
Status, der er beskrevet og opdateret i statusrapport 2013 for Sundhedspolitikken stemmer stadig overens med Teknik- og Miljøforvaltningens vurdering af status.
- **Indsats: Sørge for at børn og unge har sikre gå- og cykelruter til skole og fritidsaktiviteter (*Børne- og Ungdomsforvaltningen bidrager*)**
  - Teknik- og Miljøudvalgets bemærkning til indsatsen:
I Budget 2014 blev der ikke afsat midler til at fortsætte Program Sikre Skoleveje i yderligere fire år. Aktiviteter i 2014 gennemføres, som planlagt, men uden tilførsel af yderligere midler vil der ikke blive taget nye initiativer.
- **Indsats: Etablere flere bevægelsesfremmende byrumsprojekter, herunder lommeparker, bevægelsesrum og legepladser til både børn og voksne, særligt i områder med langt til grønne arealer**
  - Teknik- og Miljøudvalgets bemærkning til indsatsen:
Status, der er beskrevet og opdateret i statusrapport 2013 for Sundhedspolitikken stemmer overens med Teknik- og Miljøforvaltningens vurdering af status med undtagelse af to punkter:
    - Aktivitetspladsen på Guldbergs Plads forventes indviet efterår 2014 frem for sensommeren 2014.
    - Etablering af udendørs dansescene i Havneparken på Islands Brygge er udskudt, da HOFOR skal bruge arealet til byggeplads i forbindelse med omlægning af fjernvarme. Dansescenen forventes derfor først indviet i 3. kvartal 2016.
- **Indsats: Mindske den trafikrelaterede luftforurening ved at fremme grøn mobilitet**
  - Teknik- og Miljøudvalgets bemærkning til indsatsen:
Borgerrepræsentationen vedtog i september 2013 en ren luft plan ”Ren luft til Københavnerne”. Planen vil med 8 konkrete indsatser bidrage til at gøre luften renere i København i 2025. De 8 indsatser omfatter:

- Indførelse af Ren luft zoner for person- og varebiler
- Renere kollektiv bustrafik
- Renere arbejdsmaskiner
- Renere brændeovne
- Renere skibstrafik
- Renere havnetrafik
- Partikelreduktion via udlægning af ny vejbelægning
- Flere målinger

Ved implementering af ovenstående indsatsområder vil luftforurening med især partikler blive reduceret generelt i hele byen, hvilket vil medvirke til at luften bliver mere ren og forbedre befolkningens generelle sundhed i form af færre for tidlige dødsfald og andre relaterede sundhedsomkostninger i form færre sygedage mv.

I Budget 2014 blev der afsat midler til fremme af en renere kollektiv busdrift i perioden 2014 til 2015. De øvrige indsatsområder implementeres efter aftale med relevante parter på området og i det omfang det kan lade sig gøre indenfor de eksisterende budgetter.

Spør 3 'Mere lighed i sundhed'

- **Indsats: Indtænke muligheder for fysisk aktivitet og bevægelse i udenomsarealerne ved almennyttigt boligbyggeri**
  - Teknik- og Miljøudvalgets bemærkning til indsatsen: Teknik- og Miljøforvaltningen har oplyst, at de har en løbende dialog med de almene boligorganisationer i forbindelse med renoveringsprojekter og nybyggeri. Et centralt element i disse drøftelser er, hvordan der skabes attraktive og indbydende friarealer i bebyggelsen. Dette skal blandt andet bidrage til, at sikre udearealer, der bliver brugt aktivt af beboerne.

Udfordringen er, at udearealerne ejes af beboerne og de almene afdelinger, som i fællesskab er ansvarlige for udviklingen af udearealerne. Københavns Kommune ikke kan diktere, hvordan udearealerne indrettes, men påvirke udviklingen i de tilfælde, hvor kommunen yder støtte. Teknik- og Miljøforvaltningen har oplyst, at de arbejder løbende på at styrke kommunens indsats i

forhold til de almene boligorganisationer.

- Teknik- og Miljøudvalgets forslag til yderligere anbefalinger
Mange af byens mest udsatte borgere bor i de almene boligorganisationer. Sundheds- og Omsorgsudvalget kunne overveje at indtænke partnerskaber med de almene boligorganisationer i forhold til at have fokus på sundhedsfremme. De almene boligorganisationer står for den daglige drift og kontakt med beboerne i afdelingerne.

- **Indsats: Etablere flere faciliteter til idræt samt flere bevægelsesfremmende byrum i bydelene Amager, Nørrebro/ Bispebjerg og Vesterbro/Kongens Enghave**

- Teknik- og Miljøudvalgets bemærkning til indsatsen:
Idrætsfaciliteter og bevægelsesfremmende byrum indgår flere steder i arbejdet med udviklingsplaner for de udsatte byområder. Relevante initiativer er listet nedenfor. Realisering af initiativerne forudsætter, at der tilføres midler.

Udviklingsplan for Amager/Sundby – Urbanplanen

Etablering af Kornblomstparken, som med opholdssteder, uderumsaktiviteter og bemandet legeplads skal inspirere til leg og fysisk aktivitet i trygge omgivelser (gennemføres med midler fra Budget 2014).

Revitalisering af Remiseparken i Urbanplanen med fokus på gode opholds- og aktivitetsmuligheder, herunder en ekstra boldbane. Realisering af initiativet forudsætter, at der tilføres midler ved kommende budgetforhandlinger.

Udviklingsplan for Vesterbro/Kongens Enghave - Sydhavnen

Renovering af Kvartershuset, som danner ramme om aktiviteter indenfor sundhed, bevægelse og omsorg (gennemføres med midler fra Budget 2014)

Etablering af en aktivitetspark i Scandiagade med klimasikring og fokus på samvær, motion, ophold og natur. Realisering af initiativet forudsætter, at der tilføres midler ved kommende budgetforhandlinger.

Udviklingsplan for Bispebjerg/Nordvest:

Bl.a. fokus på bedre forbindelser og byrum med plads til aktiviteter. Realisering af initiativet forudsætter, at der tilføres midler ved kommende budgetforhandlinger.

Teknik- og Miljøudvalgets forslag til yderligere anbefalinger til, hvordan sundhedsfremme og forebyggelse kan tænkes ind i udvalgets kerneydelser:

- Oprettelse af cykelkurser for kvinder, der stammer fra lande uden en stærk cykelkultur. Formålet er, at øge kvindernes mobilitet, sundhed og integration. Tidligere projekt viser gode erfaringer (estimeret budget 1,5 mio. i drift pr. år).
- Oprettelse af permanent/e cykellegebane/r med bemanning og udlån af cykler på et lukket område (estimeret 5 mio. kr. i drift pr. år.). Formålet med en cykellegebane er, at børn får lyst til at cykle og via leg/øvelse hurtigere får færdigheder til at transportere sig rundt i byen på cykel. Hvis børn tidligt vænnes til at transportere sig selv på cykel, viser erfaringerne og forskningen, at det sandsynligvis også vil fremme deres brug af cyklen senere i livet til gavn for både miljøet og deres egen sundhed.
- Områdefornyelsen Fuglekvarteret vil sammen med tre forskningsinstitutioner (Steno Center for Sundhedsfremme, Roskilde Universitet og Syddansk Universitet), samt Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, Bispebjerg Lokaludvalg og tre boligorganisationer sætte fokus på sammentænkning af sundhedsfremmende indsatser og byrumsprojekter. Sammen vil de lave baseline- og follow-up målinger, identificere best practices, og skabe bedre beslutningsgrundlag for fremtidige områdebaserede indsatser ud fra et sundhedsperspektiv. Initiativets fortsættelse afventer yderligere finansiering.

Yderligere forslag til indsats-/driftsområder inden for Teknik- og Miljøudvalgets ressort, der særligt vil være relevante at inddrage i sundhedspolitikken

- *Områdefornyelserne*
Skaber f.eks. aktive byrum, passager, social sammenhængskraft, sundhedsprojekter i lokalområdet og inddragelse af civilsamfundet mv. Da både områdefornyelser og arbejdet med de almene boligorganisationer er forankret i Teknik- og Miljøforvaltningen, og involverer alle andre forvaltninger i dagligdagen, er dette en oplagt indgang til sundhedsfremme og forebyggelse – yderligere vil områdefornyelserne ofte spille sammen med lokaludvalgenes bydelsplaner.

- *Midlertidighed i byrummet*
Teknik- og Miljøforvaltningens erfaring er, at midlertidighed fungerer som katalysator - også på sundhedsområdet. Ved at inspirere gennem midlertidige rammer kan borgere inspireres til at bruge byens rum.
- *Bygningsfornyelsen*
Skaber bedre indemiljø og bokvalitet for københavnere.
- *Fælles gårdhaver*
Skaber bolignære grønne arealer, der kan modvirke ensomhed og fordre til bevægelse og partikelreduceret udendørsophold.

Øvrige bemærkninger

Teknik- og Miljøudvalget vil bemærke, at Teknik- og Miljøforvaltningen i 2013 modtog Folkesundhedsprisen for det systematiske arbejde med byens rum og indretning med henblik på at få flere borgere til at bevæge sig i dagligdagen.

Prisen er indstiftet af Dansk Selskab for Folkesundhed og i deres motivation for tildeling af prisen til Teknik- og Miljøforvaltningen stod der bl.a.: *"Sundhedsstrukturen i samfundet er et af de vigtigste redskaber til at forebygge kroniske sygdomme. Ved at gøre de fysiske rammer mere bevægevenlige har forvaltningen taget et vigtigt skridt i retningen af at øge folkesundheden i Københavns Kommune"*.